

MITKÄ OVAT DIGITALISAATION MAHDOLLISUUDET?

- Digitalisaatio synnyttää uusia tuotteita ja palveluita ja siten myös uutta työtä ja työpaikkoja.
- Tuottavuus ja tehokkuus kasvavat, kun vähemmän tuottavat tehtävät korvaantuvat digitaalisilla prosesseilla.
- Alikäytössä olevien resurssien tehokkaampi käyttö tehostaa taloutta, vähentää uudistuotantotarvetta ja parantaa ympäristön ja luonnonvarojen suojelua.
- Työntekijöitä tarvitaan jatkossa vaativammissa ja tuottavammissa tehtävissä. Nämä tehtävät saattavat usein olla mielenkiintoisempia ja mukavampia kuin korvaantuvat tehtävät, jotka usein ovat monotonisia ja helposti kopioitavia.
- Uudenlainen, ihmisten hyvinvointia ja pärjäämistä tukeva palvelujärjestelmä.
- Vahvempi paikallistalous ja toimeentulo.

MITKÄ OVAT DIGITALISAATION HAASTEET?

- Globaalien monopolien syntyminen, jossa muutamille suuryrityksille kasautuu pääomien lisäksi myös kaikki hyödynnettävä data.
- Työ ja siitä saatava ansio silppuuntuu alusta- ja keikkatalouden sekä joukkoistetun työn lisääntyessä.
- Työntekijän fyysisten, henkisten ja taloudellisten oikeuksien turvaaminen on suuri haaste muutoksen keskellä. Uudet työn tekemisen muodot eivät saa johtaa työssäkäyvien köyhien määrän kasvuun.
- Veropohjan rapautuminen.
- Koulutuksella on muutoksessa suuri rooli. Digitaalinen kehitys johtaa työpaikkojen polarisaatioon mutta myös työntekijöiden polarisaatioon: ne, jotka osaavat hyödyntää uutta teknologiaa, jättävät jälkeensä ne, jotka eivät osaa.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET:

- Työnantaja-käsite on määriteltävä vastaamaan uuden talouden toimintamalleja.
- Työntekijöiden koulutuksesta on huolehdittava läpi työuran, jotta koulutustaso on riittävä vastatakseen teknologiseen murrokseen.
- Työntekijöiden oikeuksista ja turvasta on huolehdittava jatkossakin, vaikka digitalisaatio muuttaa työn tekemisen muotoja.
- Sääntelyn ei pitäisi negatiivisesti vaikuttaa uuden talouden kasvuun estämällä innovaatiota, tukahduttamalla liiketoiminnan luomista tai suojelemalla nykyisiä toimijoita, vaan sääntelyn pitäisi tukea läpinäkyvää ja avointa kilpailua.
- Parantuneen tuottavuuden ja kasvaneen arvonlisän tulee näkyä työntekijöiden toimeentulon parantumisena.
- Jakamistaloudessa toimiville itsensätyöllistäjille on luotava kilpailulainsäädännöllisesti selkeä oikeus ammatilliseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen edunvalvontaan.

DIGITALISAATION VAIKUTUKSET PALVELUALOILLE

DIGITALISAATIO

... ilmiönä on ollut pinnalla jo pitkään. Digitalisaatio tarkoittaa digitaalisen teknologian käyttöönottoa jokaisella elämän osa-alueella – sekä arkipäivän askareissa että teollisessa tuotannossa. Digitalisaatio ja robotisaatio nivoutuvat yhteen kokonaisuudeksi, jolla on kauaskantoinen vaikutus työelämään ja jonka vaikutukset näkyvät jo nyt.

... muuttaa maailmaa jäsentämällä tuotantoa ja työtä uudelleen erilaisiksi kokonaisuuksiksi. Muutoksen myötä on mahdollista tuottaa palveluita vastaamaan entistä paremmin erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla.

... on väistämätöntä. Koko maailma digitalisoituu ja parhaiten selviytyvät ne yritykset, jotka hyödyntävät digitalisaatiota tehokkaimmin. Kehityksestä ulkopuolelle jättäytyminen voi osoittautua toiminnan kannalta tuhoisaksi, jos yritys tai valtio ei hyödynnä saatavilla olevaa teknologiaa sekä kerääntyvää tietoa ja jää kehityksessä muista jälkeen.

... muuttaa toimintaa tehokkaammaksi ja tuotavammaksi, kun työtehtäviä voidaan korvata digitaalisilla prosesseilla ja siten suunnata työvoiman käyttöä vaativampiin tehtäviin. Toisaalta kehitys voi olla myös päinvastaiseen suuntaan, jos uutta tuotantoteknologiaa ei pystytä hyödyntämään täysimääräisesti.

... muuttaa kokonaistyön jakaamaa siten, että työt jakautuvat entistä selvemmin digitaalisiin ja ei-digitaalisiin töihin. Joihinkin töihin digitalisaatio vaikuttaa enemmän ja toisiin vähemmän. Perinteisillä palvelualoilla digitalisaatio muuttaa työn organisointia, mutta osaavalle

työvoimalle on tarve jatkossakin. Digitaaliset prosessit tuskin korvaavat täysin kokkeja, siivoojia, myyjiä ja kampaajia. Sen sijaan digitalisaatio mahdollistaa näiden palveluiden myymisen uudella tavalla ja kuluttajan mukaan ottamisen tuotantoprosessiin. Puhutaan esimerkiksi jakamis-, alusta-, kierto- tai yhteisötaloudesta, joille yhteistä on olemassa olevien resurssien, jo tuotettujen hyödykkeiden jatkokäytön ja osaamisen sekä ajan tehokkaampi käyttö.

... asettaa haasteet työntekijöiden koulutukselle. Koulutuksen rooli tulevaisuudessa korostuu, kun yhä useampi työ edellyttää hyviä IT-taitoja. Kouluttamalla työntekijöitä ja digitalisoimalla tehtäviä työntekijämyönteisesti, teknologisesta murroksesta saadaan maksimaalinen hyöty. Muussa tapauksessa on vaara, että puute osaavasta työvoimasta jarruttaa kehitystä.

... muuttaa työn tekemisen muotoja, kun uudenlaiset tavat myydä työpanosta hämärtävät rajaa palkansaajan ja yrittäjän välillä. Uudenlaisen työn ei pitä olla keino heikentää työntekijöiden oikeuksia, vaan uusia palveluita tulee pystyä tuottamaan niin, etteivät työn tekemisen ehdot heikkene. Työehtosopimuksen mukaisista palkoista, työntekijöiden vakuuttamisesta ja työsuhteturvasta ei tule tinkiä jatkossakaan. Muutos on toteutettavissa niin, että työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet säilyvät.

... tekee joistakin työtehtävistä tarpeettomia mutta synnyttää myös paljon uutta työtä. Muutoksen myötä syntyvä työ on todennäköisesti tuottavampaa ja tehokkaampaa kuin häviävä työ. Toimiva koulutusjärjestelmä ja työntekijöistä huolehtiminen on elintärkeää, jotta oikeudenmukainen siirtymä saadaan aikaiseksi.

MITÄ DIGITALISAATIO TARKOITTA PALVELUALOILLE?

- Työn uudenlaista organisointia – työpanostaan voi välittää internetissä suoraan tai erilaisten alustojen kautta kuluttajalle. Perinteiset työn tekemisen muodot säilyvät uusien muotojen rinnalla. Perinteisissä työn tekemisen muodoissa internetin ja erilaisten digitaalisten välineiden käyttö kuitenkin yleistyy.
- Digitalisaatio synnyttää uutta työtä mutta tekee myös joistakin töistä tarpeettomia, kun ne ovat korvattavissa digitaalisilla alustoilla tai uudenlaisilla koneilla. Perinteisiä palvelualojen töitä, kuten vaikkapa ruoan valmistusta, on hankalampi korvata.
- Alustatalouden kasvaessa olemassa olevat resurssit ovat tehokkaammassa käytössä ja kysyntä ja tarjonta kohtaavat paremmin.

